

BUTLLETÍ

**de l'Associació d'Alumnes
Obrers de l'Escola Industrial
de Vilanova i Geltrú**

Publicació mensual

**Portaveu de
l'Associació**

PERFECCIÓ ♦ RAPIDESA ♦ PREUS REDUÏTS

IMPREMTA ECONÒMICA

COL·LEGI, 8 I 10 : VILANOVA I GELTRÚ

ENQUADERNACIONS DE TOTES CLASSES
MAQUINÀRIA I TIPUS MODERNS

Confiteria i Pastisseria de

Joaquim Serras

Casa acreditada en tota mena de
Dolços i Pastes. - Vins generosos. -
Xampany de les millors marques.

ESPECIALITAT EN ELS
ENCÀRRECS

Servei a domicili.

Rambla Principal, 91 : Tel. 1610
VILANOVA I GELTRÚ

SERENA

DENTISTA

Ex-Interno de la Escuela Odontológica de Madrid
y Facultad de Medicina de Barcelona.

NOTA DE PRECIOS

Extracciones sin dolor.	4 Pesetas
Empastes y tratamiento	10 »
Obturaciones de platino	20 »
Dentaduras completas de cauchú	200 »
Dentaduras parciales, la pieza	15 »
Coronas de oro de 22K.	30 »
Puentes, la pieza	30 »

Consulta : Domingos y días festivos, de 9 a 1 y de 3 a 7.

San Gervasio, 68, pral.

Villanueva y Geltrú

Butlletí de l'Associació d'Alumnes Obrers de l'Escola Industrial de Vilanova i Geltrú

Portaveu de l'Associació

Publicació mensual

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ PER

ALS NO SOCIS :

Semestre . . . 1'75 Ptes.

Any 3'50 »

Número solt. 0'30 »

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ :

Ateneu de Vilanova

i Geltrú, carrer de

Sant Pere, núm. 40

Del contingut dels treballs
que es presentin per a la seva
publicació, en seran respon-
sables els seus autors.

AL VOLTANT D'UNA IDEA

UNS quants amics han tingut la idea, que qualifiquem de bona, sense entrar en més adjectivacions, perquè ja sintetitza abastament el concepte que ens ha merescut i la nostra simpatia, de celebrar a Vilanova i Geltrú i en data que ja es farà pública, una festa dedicada al llibre.

Sabem que la Comissió constituïda a tal objecte treballa amb activitat i que li han ofert el seu concurs persones d'il·lustració reconeguda de la nostra vila i de fora.

Demés, la esmentada Comissió ha rebut diversos donatius d'obres que tracten matèries diferents.

A hores d'ara, els llegidors s'hauran enterat per la premsa, dels treballs realitzats per la Comissió, qual cosa ens dispensa de publicar-ho amb tot detall. Hem de fer esment, però, d'una proposició presentada el dia que, amb la Comissió organitzadora, varen reunir-se els representants de la premsa local i els corresponsals de la premsa forana. La proposició fou la de celebrar una exposició de bibliografia vilanovina, en la qual es procurarà que hi figurin les obres escrites per autors de casa, periòdics locals, fullets i els llibres la composició dels quals ha estat a càrrec d'imprentes vilanovines. Així es podrà veure, a l'hora, l'aportació a les lletres dels escriptors vilanovins i tot el que han fet les arts gràfiques de casa nostra per a difondre la cultura en les seves diverses branques.

Creiem que serà una nota molt simpàtica de la festa que està projectant-se.

Si la festa del llibre coincidís amb la celebració de l'exposició d'art del Penedès, que aquest any pertoca de dret, és opinió particular nostra, a Vilanova, en conjunt podria resultar una manifestació de vida espiritual que deixaria record grat entre nosaltres i a tots els qui ens visitin.

De bell hem de qualificar el gest dels que llençaren la idea de la festa o fira del llibre, segons l'anomenaren al principi els seus autors.

En mig de tant materialisme que ara sembla que sigui tot el que fa moure les accions dels homes, una veu que tracti de les coses de l'esperit ens fa l'efecte d'una corrent d'aire saludable que netegi, ni que sigui per uns moments, l'atmosfera de preocupacions, no del tot nobles, i d'ambicions malsanes — malsanes per la col·lectivitat — que, com un cercol de ferro, ens endogala.

Mai es farà prou per estimular l'amor al llibre. Amb un llibre a la mà, l'home no es troba isolat. Sempre li desperta un sentiment o altre encara que sigui contrari a lo que el llibre diu. Sempre el mena a la reflexió. El treu de la inconsciència mostrant-li que dins d'ell, dins la seva existència d'ésser humà, hi ha una responsabilitat. El llibre ens ensenya i a la vegada, ens desperta, i segons els casos ens fa més viu, l'afany de saber, i això, per sí sol, ja és un avenç adquirit durant la nostra vida.

Així com estant dins un bosc, o en ple camp o en mig d'un jardí embaumat per les aromes de les plantes i les flors que l'adornen, ens sadollem d'oxigen i, per tant, donem més salut al nostre cos, dins una biblioteca, plena de llibres al nostre entorn que ens conviden a llegir-los, fem també salut per al nostre esperit.

Però, per a que la realització de la idea doni resultats positius i falaguers, creiem que la Comissió hauria de sol·licitar el concurs de pedagogs per tal de que, acceptant-lo, aportessin algunes iniciatives encaminades a estimular en la infantesa l'amor al llibre i a la lectura ben orientada.

No basta llegir, és precis saber per on començar. Si un no té la preparació suficient i de bell antuvi s'entrega a la lectura d'obres d'alta volada, és molt probable que li costi de digerir, i en lloc d'ésser la lectura un al·licient de gaudis espirituals purs, pot devenir una obsessió perniciosa, principalment per la seva salut. Per això proposem que es demani el concurs de pedagogs per a que, junt amb l'exposició, i en forma amena i suggestiva, s'hi puguin veure consells per la bona orientació de la infantesa i de la joventut vers l'amor al llibre i com deu practicar-lo.

D'acord amb la Comissió i corresponent a la seva crida donem aquesta idea, que no perquè sigui nostra l'hem de considerar encertada, però si la recull i la posa en pràctica, llavors la festa del llibre marcarà una finalitat i assenyalarà una ruta per l'esdevenidor no solament pels de casa nostra, sinó per tots quants vulguin honrar-nos amb el seu concurs i vulguin treure, de la festa, un exemple a seguir. Així haurem fet, no solament una festa la noble intenció de la qual serà sempre lloable, sinó que s'haurà fet una tasca profitosa i durable.

AVÍS

Preguem als nostres associats que de qualsevulla deficiència que observin en la repartició del BUTLLETÍ, es serveixin comunicar-ho a la Junta Directiva.

CONFERÈNCIA

AMB el tema : *Les columnes, les seves bases, cossos, capitells i daus a Egipte*, va donar una conferència a l'Ateneu, la nit del 26 d'octubre de l'any passat, el senyor En Manuel Ballester, president de la Secció de Naturisme i Estudis Psicològics de l'esmentat centre.

Començà el senyor Ballester la seva conferència recordant alguns conceptes de la que va donar en novembre de l'any 1926, en la que va tractar de les antigues civilitzacions de l'Egipte i Síria, afegint que aquesta era continuació de l'anterior.

Abans d'entrar en la exposició del tema, digué el senyor Ballester que la troballa casual de les columnes a la pedra en les sepultures de Beni-Hassan, no demostra pas que els egipcis coneguessin primer les columnes en la pedra que en la fusta segons diuen varis autors, sinó que és de creure, en opinió d'altres, entre ells Mellado, prenent per base la història d'aquell país, que les primeres invasions exòtiques que sofrí l'Egipte, alguns milers d'anys abans de Jesucrist, foren de procedència arria, indis que sabien la manera de treballar la fusta. L'escassetat d'aquesta a Egipte obligà als pobladors a haver de fer ús de la pedra i de les rajoles per a llurs construccions. Dos orígens tenen, doncs, les columnes a Egipte : el de la fusta, portat pels arris, i el de la pedra, degut a la casualitat, en les sepultures que ja s'han esmentat.

De les de fusta, las més antigues de que hom pot fer menció, són les que col·locaven davant de les capelles o edículs on enterraven les seves mòmies o cossos dels seus difunts.

De les columnes trobades a la roca, es diu que tenen sempre forma geomètrica, i que l'aplicació dels motius vegetals a les columnes de pedra representà un gran pas en la història i en el desenvolupament de l'art a Egipte.

Feu notar la diferència d'inspiració en les columnes segons llur procedència, car, mentre que en les geomètriques es prescindeix generalment del capitell, entregant-se el cos directament al dau, les d'origen vegetal tenen sempre entre el cos i el dau, el corresponent capitell.

Els egipcis aplicaren a les columnes de pedra els motius vegetals, esculturant a les cares planes, i donaren al tronc la forma d'un vegetal determinat, amb preferència el *lotus* i el *papyrus*, plantes sagrades dedicades als seus Deus.

Dedicà un passatge de la conferència a definir la columna i a estudiar-la en llurs parts components : base, cos, capitell i dau, abundant en consideracions per a demostrar que, dins de l'art, no en tots els països ni en totes les èpoques, tenen les columnes els mateixos components.

Després d'explicar i definir les bases de les columnes a Egipte, dividint-les en dues classes, les de les columnes de *lotus* i les de *papyrus*, va tractar, breument, del dau, del qual digué que, segons Antoni Rich, els egipcis el conegueren en la fusta abans que en la pedra.

I passà el senyor Ballester a dissertar extensament sobre el capitell, que és, de les parts de la columna, el que crida més l'atenció. Entre els egipcis és, in-

dubtablement, d'origen vegetal, com ho demostrà el conferenciant explicant els següents detalls :

Les sepultures primitives, consistien en sots, en els quals, abans com ara, l'amor dels parents els portava a sembrar plantes i a exornar de flors a l'entorn de la sepultura. Davant d'aquesta, quan hi havia arbustes hi col·locaven flors lligades a les branques; quan no n'hi havia, hi posaven simples estakes, a l'extrem de les quals hi lligaven poms de flors. En construir columnes de fusta davant de les *naos* o *edículs*, esculturaren en elles, imitant-los, els poms de flors. I tan bé imitaren les toies lligades, que fins esculturaren el cordill de la lligadura. La idea aquesta va predominar, i arreu, salvant algunes excepcions, en fer-se capitells, col·loquen sota d'ells la lligadura o uns cèrcols que la supleixen. Tots els capitells d'Egipte són de motius vegetals, atribuït a les ofrenes de flors que feien als seus morts. Woerman, qualifica als egipcis d'inventors dels adornaments vegetals. Unicament usaven formes animals mesclades amb vegetals quan es tractava de símbols religiosos.

També usaven la gola egípcia, aquesta, però, més a les cases particulars que en els temples.

Explicà un cas, únic en la història, ocorregut en temps del faraó Amenophis IV, en el qual se diu, que ell o els seus arquitectes varen usar motius animals en els capitells, i que caigué damunt d'ells la malaurança.

Amenophis IV, conegut en la història amb el nom del Faraó heretge, abandonà la religió d'Ammón dels egipcis, per adoptar la de la seva mare, adorant el disc solar. Un arquitecte degué construir, per encàrrec del Faraó, un edifici, i se l'hi va ocórrer fer uns capitells amb ànecs penjats de potes per amunt. En la religió egípcia creien que Horus tenia quatre súbdits o fills (déus secundaris), nomenats Kesta, Hapi, Tnamufet i Anebhsennut, i a cadascú d'ells corresponia un dels quatre punts cardinals. Una de les cerimònies més en ús per a solemnitzar la coronació d'un Faraó, consistia en fer volar quatre ànecs amb l'encàrrec de dur als quatre vents, la nova de la coronació. El fet d'haver col·locat ànecs penjats en els capitells, donà peu al clero egipci per a predicar contra el rei, dient al poble que allò era un insult al déu Horus i als seus quatre súbdits. Una revolució religiosa va acabar amb els capitells amb ànecs i amb la dinastia d'Amenophis.

Solament prescindien dels exornaments vegetals en els capitells, quan es tractava de la deesa Hathor que esculturaven amb cara de dona i orelles de vaca.

La major part de les columnes dels temples i dels santuaris de la illa de Philoé tenen els capitells amb motius vegetals i en els daus tenen esculturada la cara d'Hathor.

Va descriure, el senyor Ballester, l'edifici famós nomenat Pavelló de Nectanebo en el que es troba a faltar la cara d'Hathor en els daus.

Feu notar la mateixa falta de la cara d'Hathor, en la còpia que de l'esmentat edifici feren els romans en temps de Tiberi. La còpia, supera, potser, en formosura a l'original.

Nombroses i magnífiques vistes foren projectades en el transcurs de la dissertació del senyor Ballester, qui, en acabar, fou llargament aplaudit.

Pot afegir els nostres aplaudiments als que rebé de la nombrosa concurrència.

EXCURSIÓ

EL dia 6 de novembre de 1927, la nostra Associació va realitzar la seva excursió a Vilanova d'Escornalbou i Tarragona, la ressenya de la qual anem a registrar en aquestes pàgines.

Els excursionistes sortírem de Vilanova a les set del matí. El dia es mostrava esplèndid. En arribar a Reus ja ens esperaven els autobusos, amb els quals, als pocs moments, emprenguerem la partida vers Vilanova d'Escornalbou. Durant el trajecte poguerem gaudir del formós espectacle del paisatge, al qual dona una nota simpàtica i encoratjadora pensant en l'enginy de l'home: l'estany de Riudecanyes.

Passàrem pels pobles de Montbrió, Dosaigües i Argentera; aturant-nos durant el camí per a contemplar el parc Samà, bell lloc de recreu propietat del marquès de Marianao.

Arribats a l'Argentera emprenguerem el camí de la muntanya, en el cim de la qual s'aixeca l'antic Castell d'Escornalbou. El magnífic panorama que hom divisa feia oblidar el cansament de l'ascensió. En ésser a dalt, tots estàvem desitjosos de poder admirar el tresor que allí es tanca. Salutàrem al guardià del Castell, qui, amb el permís ja previament concedit del seu propietari, l'Excel·lentíssim senyor don Eduard Toda, ens acompanyà per les dependències de l'edifici.

Mereixen elogis els distints departaments del Castell, on, i de faisó remarkable, estan instal·lades les seccions d'armeria antiga i la grandiosa biblioteca, la qual conté uns 40.000 volums; la de ceràmica, que per antiga i per la vàlua de les seves col·leccions, és d'un mèrit indiscutible i digna de l'admiració del visitant.

Entre les coses que la nostra mirada encuriosida va fixar més l'atenció, cal esmentar una Bíblia, en pergami, data del 1607.

Recorreguerem els demés departaments del Castell, convertit tot en Museu, i passàrem per les diverses instal·lacions, el detall de les quals, ni que fos fet de manera soma, seria inacabable.

Una vegada feta la visita al Castell, poguerem admirar la típica cova de *Les tres verges* i l'exemplar prehistòric que el seu propietari ha anomenat *Cova Josefina*.

Després de dinar, alguns companys tregueren varies fotografies del lloc pintoresc on ens trobàvem i una del grup excursionista; ens despedirem del conserge a qui remerciàrem la seva amabilitat. El nostre més coral i respectuós agraïment a l'Excel·lentíssim senyor D. Eduard Toda, qui, amb la finesa de con-

cedir-nos el permís de visitar el Castell, va proporcionar-nos uns moments de veritable delectança.

De retorn d'Escornalbou, a l'Argentera pujàrem altre vegada a l'autobús i emprenguerem el camí per Dosaigües i Montbrió, fèrem la volta per Cambrils i Vilaseca, i arribàrem a Tarragona a les 4'15.

Bon punt arribats a Tarragona visitàrem la Fàbrica de Tabacs, que és una obra grandiosa. Poguèrem admirar les diferents excavacions dels voltans i en el lloc del seu emplaçament, en les quals s'han fet troballes de valor arqueològic molt notable, de les que s'en podrà formar un important Museu.

I en hora avançada donàrem amb pressa la volta a les històriques muralles; vejèrem les restes de l'antic poderiu de la ciutat en temps de la Roma imperial; fèrem una visita molt ràpida a la Catedral i miràrem breus moments l'immensa planura blava del mar des del Balcó del Mediterrani, passeig predilecte dels tarragonins.

I donàrem per finida l'excursió, retornant a Vilanova agraçosament impressionats i satisfets de les belles estones passades aquell dia.

SECCIÓ LITERÀRIA

EL PASTORET DE SANT JOAN

Pastoret de Sant Joan;
Qu'has partit altre vegada
Amb el teu ramat de xais,
Cercant terres de Cerdanya.

Aquest any marxés tot sol,
Ja no vas amb el teu pare;
El pobret, jau allí dalt
En la pau de la muntanya.

Oh baillet de catorze anys;
Qui pogués acompanyar-te,
Tot seguint el teu camí
Per les planes i collades.

Vulgui Deu, que a la tardor,
Et vegem a t'arribada,
Pasturant el teu ramat
Per l'herbei de nostra plana.

AMADOR ROMANÍ

■ ■ ■

DE LA VIDA SOLITÀRIA

I

LA ciutat alberga dintre el tumulte de gents de tota llei, dintre la justaposició de famílies de totes les classes, una mena d'individus, que no tenen amb la resta del món altre lligam que la satisfacció de les necessitats llurs. Espècie de cèl·lules que menen una vida anormal. Separades de l'organisme, són en realitat bocins de cadàver arrastrats pel torbillo de les coses vivents. Amb la força viva adquirida per l'impuls inicial, la inèrcia les sosté flotants per l'atmosfera. Finida aquella força tomben en cendra.

Parlem dels individus sense llar pròpia, sense família, sense ideals, sense joventut, sense res. Parlem dels que han de treballar per poder pagar el mes a la dispesera. Dels altres, dels qui viuen isolats, però de renda, no en parlem. Les tragèdies que ens expliquen de la seva vida no poden per ara interessar-nos. La majoria o bé escriuen contes per diaris propis per porteres o fan col·lecció de segells o no fan res.

Ens plau més parlar dels qui representen un paper, encara que aquest sigui de comparsa. Dels que lluiten, encara que aquesta lluita no consisteixi en res més que en cercar arrossegant penosament els peus, les fruites que han caigut dels arbres.

Els nostres personatges, són uns personatges malencònics, incolors. Guarismes pintats amb guix sobre una piçarra. La seva mort, no podria comparar-se ben bé amb la de la espiga que cau baix la dalla implacable. Es el drap que passa fregant indiferent sobre la piçarra i n'esborra les xifres marcades amb guix...

* * *

El senyor Flaquer és un home petit, minso, calb i malaltic. No és que nosaltres ens complaguem en acumular damunt d'ell una sèrie de calamitats, per tal de fer la nostra descripció més arrodonida. El senyor Flaquer és exactament tal com hem dit.

Fa ja alguns dies que no l'hem vist. Fora molt fàcil que la cruesa del temps l'hi impedís d'anar pel carrer, perquè la darrera vegada que el veiem portava un refredat que el tenia tot cruixit. Era el refredat que li durava de l'un cap de l'hivern a l'altre, mes que amb aquests dies rúfols i plujosos havia deixat d'ésser el costipat raonable que permet a hom de fer-se una mica interessant, tot estossegant i posant-se una inútil pastilleta a la boca, per devenir sombriu preliminar de bronconeumonia.

No sabem si el tornarem a veure. Ell ens confessà que tenia unes ganes terribles de morir-se. Es queixava de la vida amb unes apariències de raó incontestables.

El senyor Flaquer, és un home que declina. Estem per dir que ha declinat sempre. Hi ha individus que sembla talment com si estiguessin predestinats a no surar mai. Sense ofici ni benefici, posseïdor solament de l'educació que ha-

via adquirit quan era un vulgar fill de família mitjana, havia treballat en una llarga sèrie de cases, sense consolidar-se en cap.

Cèlib perpetu, les seves idees sobre el matrimoni eren les de l'home que no s'ha casat perquè mai no ha pogut, però que es dóna vergonya de confessar-ho. Els sentiments de tendresa s'havien atrofiat en ell, potser per la raó que mai havia pogut tenir tendresa per a sí mateix.

No sabem les causes per les quals fa uns dos o tres mesos es quedà sense feina fixa. Ara feia de corredor de màquines d'escriure de segona mà, ara es dedicava a comissionista de qualsevol article, generalment improductiu.

Pocs detalls coneixem de la seva vida anterior. Són els suficients, no obstant, per permetren's de constatar que havia perdut el temps i que la seva vida havia estat tan infecunda, que ni un bri d'experiència havia florit en ella.

Aneu a saber, però... A voltes la desesperació, la precisió de sustentar-se i de soplujar-se obliga a saltar per damunt de tot i a fer els ridícols més tristos. No seríem pas capaços de jutjar tan lleugerament el senyor Flaquer, per creure que si ara a les seves velleses es dedicava a fer d'artista de cinema, era perquè estava ben guillat.

Som de tan bona pasta nosaltres, que davant les accions d'un individu ens posem totseguit a cercar-els-hi una justificació. No som ni hem estat mai capaços d'encasillar allò que pot donar-se com a bo i allò que pot donar-se com a dolent. Mai no ens ha interessat de saber les diferents definicions que hom dona de la moral i sempre hem cregut que de fet aquesta és una paraula despreciable que al diccionari no hi fa res més que nosa i que a la vida, aplicada generalment de la manera més *immoral*, per aquells qui la defineixen estrictament, no solament fa nosa, sinó fàstic.

Per això mantes vegades les mancances a la moral ens fan llàstima i trobem gairebé sempre la forma de justificar-les.

Quan el senyor Flaquer ens confessà que feia d'artista de cinema, quedàrem sorpresos. Després averiguàrem que la seva actuació dins aquest camp artístic es reduïa a l'entrenament en una acadèmia, el director de la qual li havia insinuat que posseïa unes condicions fotogèniques excel·lents. Tot plegat una burla cruel. Esperançat per les suggestions iròniques del director i alguns *protectors*, el nostre home es dedicava a estudiar l'art cinematogràfic com Deu li donava a entendre, i per cert que li donava a entendre molt malament.

Cada vespre, convençut que assatjava un paper important, feia el ninot davant d'uns quants imbècils que trobaven la broma graciosíssima.

Un dia ens digué que si *allò* anava bé, s'en aniria a fer pel·lícules als Estats Units. Li preguntàrem quin *rol* tenia en la producció que estaven filmant i ens respongué que no ho sabia ben bé del cert, però que aquell vespre havia assatjat una escena en la qual havia d'enamorar una *cocotte*. Pobre senyor Flaquer! Enamorar una dona, encara que fos una *cocotte*, amb el seu aspecte de coleòpter més aviat que d'home ni d'antropoide!

Després ens confessà, com si en un instant de lucidesa es donés compte del poc que li esqueia aquell capteniment, que en realitat anava a l'Acadèmia

perquè s'hi estava molt bé, sobretot perquè hi anaven unes mossetes que... és allò, sap! un fa el que pot—ens deia—; els joves tenen això solament, són joves; però nosaltres, els homes així de mitja edat, en sabem més, i elles, ho comprenen, sap?

Això ho deia mentint descaradament, per enganyar-se a si mateix. Perquè o molt ens equivoquem o ell no en sabia res de tot allò de que parlava.

Es un cas molt notable. Tots o gairebé tots els individus que arriben a vells després d'haver viscut una vida incolora i insípida, que han passat la existència pensant que demà tanmateix fora ja hora de parlar d'amor a una dona i que si mai han conegut una carícia sensual ha estat llençant-s'hi tímidament, una mica esverats, amb els ulls tancats, per sortir-ne amb un tremolor a les cames i una indescriptible vergonya, pretenen després passar com a eminències de l'amor sexual i expliquen a qui vulgui sentir-los, les coses que encara serien capaçes de fer.

No sabem el temps que el senyor Flaquer rodarà encara per aquest món. Actualment travessa segurament un període d'esperança que el fa viure aferrat a la més absurda il·lusió.

Infaliblement, però, després d'aquest període, vindrà definitivament la desesperació que ara ja ensombreix mantes vegades la seva front arrugada. Vindran el fred, les ombres, la fam, la solitud. Vindrà l'hora de començar l'èxode penós, l'absurda recerca d'aliment per una carcassa de pell i ossos que voldria anular-se i no sap com fer-ho.

Estem pensant que una de les coses més tristes i més injustes és la de que no tothom pugui caminar vers la mort d'una faisó gallarda.

ANTONI ESCOFET

VULGARITZACIÓ AERONÀUTICA

LA Junta Directiva de l'Associació va voler inaugurar el curs de conferències 1927-28 amb una, el tema de la qual tingués palpitant actualitat.

Encara es comentava arreu la proesa de Lindberg, i els diferents projectes d'aviadors de realitzar vols arriscats, seguits de temptatives més o menys afortunades. El tema de l'aviació, importantíssim sempre, absorbí per complet durant molt de temps l'atenció pública amb més intensitat que mai. Aprofitant aquesta avinentesa, la Junta invità a l'expert pilot aviador senyor En Josep Canudas per a donar una conferència sobre *Vulgarització aeronàutica*, la qual tingué efecte en el Teatre Bosc, d'aquesta vila, la nit del 16 de novembre de 1927.

Després de breus mots del President de l'Associació, senyor Castells, presentant el conferenciant, qui és ja sobradament conegut per la seva tasca en pro de l'aviació i per la seva perícia en la conducció d'aparells, además de la seva il·lustració reconeguda, apart dels coneixements tècnics que posseïx, començà el senyor Canudas la conferència dient que l'aviació ha passat per un període de prova, molt difícil, però en el que s'ha demostrat la seva gran utilitat.

El problema de l'aviació no està pas resolt encara, però els avenços obtinguts en un espai de temps relativament curt, poden servir per palesar la seva eficiència.

Els entorpiraments més greus amb els quals ha tingut de lluitar i que han impedit que el seu desenvolupament no anés amb la rapidesa deguda, han estat molts i de índole diversa, un dels principals, però, i cal remarcar-ho, ha estat l'excessiu dramatisme que s'ha fet a l'entorn d'alguns vols, supeditant la utilitat científica i pràctica a l'aspecte dramàtic de les proves, perjudicant així el progrés de la tècnica aeronàutica.

Parlant dels accidents, digué que molts d'ells són deguts, més que als perills de l'aviació, a un amor propi exagerat, a vanitat i a imprudència.

En quant a accidents fortuits, ha de tenir-se en compte que, dissortadament, en succeïxen en tots els sistemes de locomoció.

Esmentà alguns casos en que s'ha parlat d'accidents d'aviació ocorreguts amb resultats tràgics sense que s'hagi pogut comprovar res. En molts, d'entre ells cita el d'un aïdor italià a qui donaren per mort, i el mateix conferenciant hi parlà al poc temps d'haver-se donat la notícia. Molts accidents no han tingut ni l'alcanç ni les conseqüències publicades.

Sortosament, si s'examinen les estadístiques que fixen el tant per cent d'accidents, es veu que aquest no és tan alt com sembla, i per a provar-ho, digué que les companyies d'assegurances angleses, que tenen un criteri molt rígid en quant als contractes, i que, com és natural, han d'atendre a la prosperitat de llurs negocis, han rebaixat les primes d'asseguració dels aviadors i els seus aparells, essent molt poc elevades en comparació amb les que exigeixen per als casos de sinistres marítims.

El fet evident és que cada any disminueixen els accidents d'aviació.

Parlà de lo que han fet i fan molts països en quant a aviació. Cità, entre altres, a Alemanya, la indústria aereonàutica del qual està en un estat d'avenç molt remarcable. A la esmentada nació prepondera l'aviació civil, qual cosa, malgrat les restriccions del tractat de Versalles, que limita la seva flota aèrea militar, li permetria posar en condicions de lluitar amb avantatge, si el cas es presentés, transformant, amb relativa facilitat, els aparells civils en naus aèrees de combat.

A Espanya, amb tot i comptar amb aviadors qui han demostrat llur perícia i valor, la indústria de la aviació no ha arribat encara a l'estat en que es troba en altres nacions. Creu el senyor Canudas que la introducció d'aquesta indústria, dotant-la de tots els mitjans per al seu desenvolupament, constituïria un èxit. Manca fer, encara, molta propaganda i realitzar demostracions pràctiques.

Dividí en tres graus la classificació de pilots aviadors: Els de tercer grau, que tenen limitat el radi d'acció dels seus vols; els de segon grau, que poden conduir aparells sense viatgers, i els de primera categoria, als qui, com és natural, els hi són exigides més condicions, i als qui s'autoritza per a transportar passatgers.

Dedicà una extensa part de la conferència comentant les diferents proves que s'han realitzat, més o menys sortoses, per a la travessia de l'Atlàntic, remarcant el cas de Lindberg, per a qui tingué paraules de lloança. Aquestes proves impulsen el progrés de l'aviació perquè esperonen a l'estudi a tècnics i constructors a fi de conseguir el perfeccionament dels aparells.

Exposà moltes raons d'orde tècnic per arribar a la conclusió de que, per ara, els vols transatlàntics deuen efectuar-se en avions terrestres.

Explicà les causes, degudes a fenòmens físics, del perquè existeixen més probabilitats de realitzar el vol d'Amèrica a Europa que no la d'efectuar la travessia d'Europa a Amèrica. En aquest passatge de la seva dissertació, tingué un record a la memòria dels aviadors Nungesser i Coli.

Parlà de l'estat en que es troba l'aviació a Catalunya, i digué que la Lliga Aereonàutica ha contribuït molt al seu desenrotllament per al present i pel futur, perquè hem de tenir en compte, digué el senyor Canudas, les condicions atmosfèriques del litoral mediterrani, l'extensa zona del qual serà la que s'escollirà per a la travessia Europa-Amèrica, i que, indubtablement, Barcelona serà ruta obligada dels aviadors.

Després foren projectades vàries vistes magnífiques preses des d'aereoplans i dirigibles, i també vegèrem una pel·lícula molt interessant i instructiva en la que es pogueren admirar les diverses fases de la construcció d'aparells.

El tema fou exposat amb molta claretat i senzillesa, fent-se comprensible al nombrós auditori, qui, en acabar el senyor Canudas, l'acomiadà amb perllongats aplaudiments.

ASSAIG BIOGRAFIC

FRA ANSELM TURMEDA

DINS el recinte de la bella i blanca Tunix, aprop de la qual existeixen les runes venerables de la històrica Cartago, pàtria d'Aníbal, el gran general que, a través de la Ibèria i de la Gàlia, passant els Pirineus i els Alps, portà el terror al Capitoli de Roma, hi jauen les despulles venerables d'un català il·lustre, i un dels homes més significatius del segle XIV.

A la entrada del *souk* dels guarnicioners i en l'àngul que fa dit carrer amb la plaça dita Essakajin, hi ha una sepultura en forma de petita *kouba* ⁽¹⁾, coronada per una petita cúpula arrodonida. Es la sepultura d'Abd-Alláh ben Abd-Alláh le Drogman, «que és encare actualment objecte d'una gran veneració».

Tots sabeu que els musulmans tenen la costum quan es mor un santó o apòstol de la llei de Mahoma, o algun home que s'ha distingit pel seu mèrit o per les seves virtuts, d'enterrar-lo en una tomba més o menys monumental, on és objecte de veneració per part dels fidels d'Alláh.

(1) Una visita a la tomba de l'escriptor català Fra Anselm Turmeda en la ciutat de Tunix.— Butlletí de C. E. de C. 1910. Miret i Sans.

Així, al passar per l'estret de Gibraltar⁽¹⁾ que ajunta el nostre mar lluminós, bressol de la civilització amb l'immens i turmentós Atlàntic, us crida la atenció desseguida la costa africana amb les seves serres grandioses (estribacions de la gran cordillera de l'Atlas), i amb els seus turons punxaguts, coronats per petites taques blanques; són santuaris (morabits) on descansen els restes mortals de preclars varons, que donaren glòria a l'Islam amb la seva sabiduria i amb les seves virtuts, o extengueren l'imperi i la fe de Mahoma amb la força del seu braç i amb el seu numen victoriós.

Es destaca sobre tots el Gibel-Muza, coronat per un gran morabit sempre escalat, dit vulgarment pels navegants la casa del renegat, on descansen els restes del sempre victoriós i fer capità dels alarbs que invadí i conquistà l'Al-Andalus⁽²⁾ acabant amb la monarquia goda i llibertant la península del despotisme d'aquells reis sanguinaris i cruels, que amb els seus repugnants crims degradaven la terra i ofenien el cel.

Mes, la tomba davant de la qual t'havem portat, volgut lector, no és pas la d'un gran capità, ni la de cap descendent del Profeta, sinó la d'un home qual vida extraordinària dóna marge a tota mena de fantasies que podrien servir d'argument a un gran poema o a una gran novel·la.

Es la tomba del mallorquí Fra Anselm Turmeda, frare de l'ordre de Sant Agustí i convertit a l'Islam, «*fraile corrompido y vicioso apóstata*», segons Menéndez Pelayo, i autor de *La disputa de l'ase, un tratado de verdadera filosofía en forma entretenida y nueva*, un llibre en extrem notable «*por su gran espíritu filosófico*», segons Adolfo de Castro.

Aquest home extraordinari, filòsof i poeta, apòstata convertit a l'Islam i que arribà a ésser una gran personalitat en la cort del Soldà de Tunís, és el que intentarem biografiar, procurant, a l'ensem, donar una idea de la seva posició espiritual dins l'esperit de la seva època.

Els seus biògrafs incorren en el gran error d'historiar-lo independentment i deslligat de la seva època, per lo qual es mostren, generalment, excessivament severes al jutjar el fet de la seva apostasia.

El temps, filant inexorable, allunya cada dia més del nostre present les grans figures històriques que esdevenen cada vegada més impersonals i com entelades per subtil boirina, que es va fent més espessa a mida que cada època, cada individualitat, hi va deixant reflectit quelcom del seu modo d'ésser, de veure i de pensar, fent que arribi a ésser talment impossible en mig de tants parers i opinions contradictòries, el determinar la veritable personalitat del biografiat.

Així, a través del temps, i després de llargs anys d'oblit, la figura extraordinària i singular del frare mallorquí, qual vida aventurera i llarga està plena

(1) Corrupció de Gibel-Tarit (muntanya de Tarit), nom que li donà aquest conquistador al conquerir-lo l'any 711.

(2) Nom amb que en aquell temps coneixien els alarbs a Espanya, i que avui és anomenada la part del Sur: Andalusia.

d'actes múltiples i complicats, d'una finalitat aparentment incomprensible, esdevé obscura i impenetrable.

Sembla que l'origen de la llegenda florida i pintoresca de la vida de Fra Anselm es troba en una *Historia de las grandezas de Poblet*, escrita per M. D. Baltasar Sayol, cap a l'any 1694, en la qual es refereix la vida turbulenta i agitada de Fra Marginet, monjo d'aquell reial monestir en el segle XV.

Les afirmacions del P. Baltasar Sayol passen més o menys puntualment als *Prodigios y finezas de los santos ángeles*, publicats per en Serra y Portius i a la Biblioteca Universal Franciscana, de Fra Joan de Sant Antoni, fins arribar a 1738 en que prenen ampla i detallada confirmació en la *Crónica seràfica de la santa provincia de Cataluña*, escrita pel reverend pare Jaume Coll. (1)

Es curiós lo que escriu Serra i Portius sobre Turmeda i que amb algunes variants és lo que repeteixen altres escriptors del segle XVIII. Diu així :

«Quando el P. Fr. Pedro Marginet, dexando su Monasterio de Poblet, iba divagando por Cataluña, instó al M. Fray Anselmo Turmeda, de la Orden del Serafin San Francisco que le siguiesse; hizolo, y vivieron algun tiempo como dexados de la mano de Dios.

»Mas no le siguio ó no le incito, quando reconocido se bolvio a Poblet; antes bien, desesperado passose Fray Anselmo a Tunez, y dexando la Santa Fee, tomo la ley de Mahoma, y como era varon docto, escogio por oficio el de Alfaqir ó Maestro de aquella falsa secta, y passó a enseñarla publicamente a la Ciudad y Reyno de Tunez.

»Sentia en el alma Fray Marginet la desgracia de su amigo; mayormente quando se acordava que el habia sido la causa de su perdicion.

»Qasi llorando, y rogando por el incessantemente á Dios, condescendió este misericordiosissimo Señor al ruego de su siervo; pues estando un dia el santo varon en fervorosa oracion, le tomaron su Custodio y otros Angeles y le pusieron en un instante en la ciudad de Tunez, á tiempo que estaba Fray Anselmo predicando aquella falsa doctrina. Turbose el Predicador con la inesperada visita de su amigo; de manera que ahogandosele la voz en la garganta, suspendio el Sermon, y acercandosele á el, le dixo Fray Marginet tales y tan eficaces palabras, enbueeltas en la Divina Gracia, que en breve le convirtio. *Pequé, como otro David, pequé, Señor, misericordia!* dixo Fray Anselmo; y luego se le desapareció Marginet; siendo otra vez restituído á su caverna ó cueva, vecina al Monasterio de Poblet, donde hazia tan áspera penitencia como santissima vida. (2)

»Fue tan verdadera la conversion de Fray Anselmo, en la qual no poco cooperarian los Santos Angeles, que en el mismo puesto donde enseñaba los dogmas de el Alcorán de Mahoma, predicando la Fe de Christo dio la vida por ella; y fué Martyr glorioso. Lo referido se ha sacado de la *Historia manuscrita de las grandezas de Poblet*, compuesta por el P. M. D. Baltasar Sayol, Abad de este Real Monasterio.

(1) A. Calvet : *Fray Anselmo Turmeda*.

(2) Segurament es refereix a la cova que hi ha dalt de la Pena.

»Este Fr. Anselmo Turmeda, es aquel *Sabio Catalán* que escribió el Librillo ó Tratado, todo de sentencias y documentos católicos y morales, que leemos quando muchachos en la escuela, despues de la cartilla, el qual vulgarmente llamamos Fra Anselm. A la fin de este librillo, puso el autor una Oracion del Angel de la Guarda; indubitable senyal que era devoto suyo; quien quiza seria uno de los Angeles que llevaron de la cueva del monte de Poblet a Tunez al Venerable Marginet, y sin quiza trabajaria mucho para que volviesse a la Católica grey; cuya Oracion quiero ponerla aqui, *con el mismo idioma o lengua catalana* que aquel Varon docto la escribió; la qual *es tan antigua y tan noble, que puede ser Maestra y casi Madre del idioma Toscano*, como se puede ver en la *Crusca Provenzale* de D. Antonio de Bastero. Dize, pues, la Oracion que nos dexó Fray Anselmo de esta manera : O Sant Engel meu... etc., etc.»

Aquesta versió és acceptada pel reverend Jaume Coll en la seva *Crónica Seráfica de Cataluña*, escrita en un estil de lo més pintoresc, ja que amb tot i la escassetat de coneixements per ell manifestada, reproduïx fins en els més mínims detalls la corrupció de Turmeda per Marginet, consignant les variades i dramàtiques discussions que ambdós frares sostingueren durant la seva curta i agitada peregrinació mundanal.

A. GARRIGA

CONCERT A. ESCOFET I BRUNA

EL dia 29 del mes de desembre de 1927, vàrem tenir ocasió, degut a una atenta invitació de l'«Orfeón Villanovés», d'escoltar al jove violinista A. Escofet i Bruna, compatrici nostre.

El resultat d'aquest concert fou un èxit per aquest jove artista, del qui poguérem apreciar ben clarament certes qualitats, que no són gaire comunes, especialment en lo que es refereix al seu temperament, que ens el manifestà robust i ple d'una força espiritual capaç per a donar a totes les obres el seu respectiu color musical.

En el programa, en tres parts, figuraven diverses obres, essent en la última part en la que l'artista recollí més aplaudiments, no tan solament per la seva imillorable interpretació, sinó perquè les obres s'adaptaren més al gust del públic.

El mestre senyor Montserrat fou el seu col·laborador en aquest concert, i, naturalment, degut a la seva experiència i extensos coneixements musicals, era ja una cosa prevista que tenia d'influir notablement a que el jove artista Escofet tingués una franca demostració de lo que val en el difícil art que conrea.

El nombrós públic que assistí al concert sortí complagut de l'acte, i mostrant-se satisfet de que Vilanova compti amb un fill que, com molts d'altres, li donen prestigi artístic.

Des d'aquestes columnes ens plau felicitar a la seva família i especialment al seu pare, mestre de «La Unión Villanovesa», com també a la Junta de l'«Orfeón Villanovés», per l'organització de tan simpàtica i encoratjadora festa.

NOTICIARI

BLASCO IBÁÑEZ

A la seva residència de Menton (França), ha deixat d'existir l'insigne literat Vicens Blasco Ibáñez.

En sortir a la llum pública aquest BUTLLETÍ, els nostres consocis i els qui ens honoren llegint-lo s'hauran ja enterat per la premsa, la qual ha publicat sengles articles parlant de l'autor de *La Barraca*, *Arroz i Tartana* i de *Los Cuatro Jinetes del Apocalipsis*, del ferm prestigi literari que havia assolit, essent qualificat com un dels més grans novel·listes contemporanis.

En fer-nos ressó del seu traspàs, ajuntem el nostre al sentiment general que ha produït la pèrdua de l'eminent home de lletres, creador de tantes produccions que han estat traduïdes a tots els idiomes i adaptades, moltes d'elles, a l'art cinematogràfic..

CURSET DE TAQUIGRAFIA

El benemèrit Ateneu, la més vella entitat de cultura vilanovina, prosseguint la seva meritòria tasca, anuncia per al proper dia 15 de març l'obertura d'un curset de Taquigrafia, sistema «Garriga», a càrrec del Director de les classes de l'Ateneu, l'il·lustrat professor i mestre normal N'Agusti Soler i Reus.

Tots els nostres consocis rebran oportunament l'anunci de les esmentades classes, que avui dia són de gran interès i utilitat per a tot treball d'oficines, recordant que la inscripció és possible fer-la del 1 al 12 de març, inclús, a la Secretaria de l'Ateneu, on estan de manifest les condicions i horari.

No podem menys que fer constar la nostra satisfacció pel creixent desenrotllament dels diferents ensenyaments en el nostre Ateneu, esperant que el nou curset serà també, com els precedents, un nou èxit d'inscripció.

MARIA GUERRERO

L'escena espanyola està de dol. La eminent actriu Maria Guerrero, qui tants llorers havia conquerit conreant l'art de Talía, ha mort. La premsa tota ha fet l'elogi de l'artista, retent-li un homenatge pòstum d'admiració, posant de manifest els seus mèrits com a gran actriu i les seves virtuts de dama bondadosa i senzilla de cor. Aquesta breu, però sincera, nota necrològica, és la flor que posem a la tomba de la qui, amb el seu art, donà vida a tants personatges, fent-se creditora de fama mundial.

REUNIÓ DE PERITS INDUSTRIALS

El diumenge, dia 12 de febrer, es reuniren en el saló d'actes de l'Ateneu, els perits industrials, per a tractar de la constitució d'una agrupació de l'esmentat estament, per a fer més fermes els llaços d'unió entre tots els sortits de les nostres Escoles Industrials, a l'ensem que per trobar més facilitats per a la defensa dels seus interessos.

La reunió, nombrosa, palesà l'entusiasme dels presents, així com les adhesions rebudes de diferents indrets de Catalunya, demostrà l'interès que ha des-

pertat la idea i el bon acolliment obtingut entre tots els pèrits industrials, anomenant-se una comissió interina per a portar a terme la confecció del projecte de Reglament de la futura entitat.

Per representar una sentida necessitat, considerem un gran encert l'intent d'associació, i pel mateix motiu desitgem sigui finalment una falaguera realitat.

NECROLOGIQUES

Després de greu i llarga malaltia, morí la senyora N'Antònia Güell i Soler, mare del nostre estimat consoci N'Antoni Castells, President d'aquesta Associació.

Rebi l'amic Castells, fent-ho extensiu a la seva demés família, la sincera condolença de la Redacció del BUTLLETÍ, i que les proves d'amistat que ha rebut amb motiu de la sensible pèrdua de la seva mare, siguin un lenitiu que alleugeri el profund sentiment del seu cor llatzerat per la irreparable desgràcia.

— Els nostres consocis Pere Pellicer, pare i fill, i llur família, estan de dol per la mort del seu pare polític i avi, respectivament, En Salvador Mateu i Ill.

La nostra condolença els acompanya en el seu pesar.

— El nostre volgut consoci En Santiago Miró i Domingo, passa per la pena de la pèrdua del seu pare, En Miquel Miró.

Amb aquestes ratlles, fem expressió de la nostra condolença a tota la família del difunt.

— Ha mort en aquesta vila el nostre compatrici En Roc Casanellas, pare polític del nostre estimat consoci N'Isidre Montaner i Fort, a qui, i a la demés família, trametem el nostre sentiment.

CAMPIONAT DE FUTBOL

Els jugadors del nostre primer equip han conquerit una esclatant victòria guanyant el títol de campió del Grup de Promoció Ponent.

Ens plau felicitar-los, ultra per haver sabut mantenir a l'alçària que es mereix el futbol vilanoví i el nom de l'Associació en l'aspecte esportiu, per haver-se comportat arreu correctament, demostrant llurs deportivitat i cultura.

BALANÇ DE CAIXA DELS MESOS DESEMBRE 1927 I GENER 1928

Quantitat ingressada	Ptes. 1.644'10
» pagada	» 1.778'15
Diferència	Ptes. 134'05
Existència en caixa el 30 novembre	» 352'57
» » » » 31 gener 1928	Ptes. 218'52
Comptes a pagar	Ptes. 6.056'70

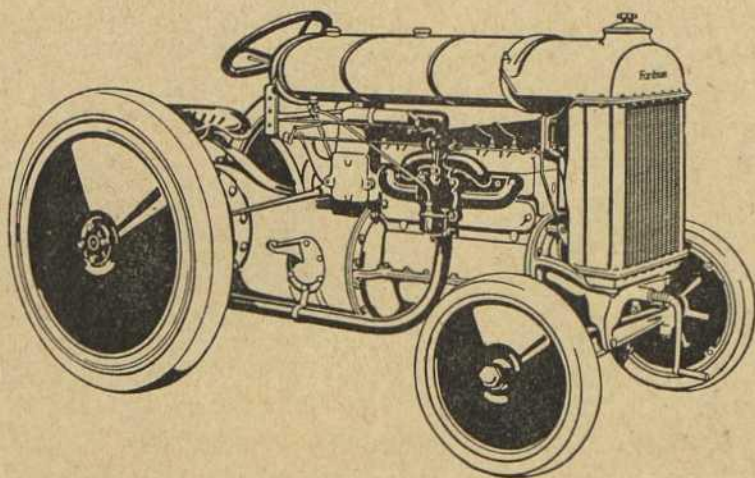
Vilanova i Geltrú, 31 de gener de 1928. — El President, *Anton Castells*; El Comptador, *Josep Pijuan*; El Tresorer, *Antoni Nicolau*.

Talleres CABA

Agencia Oficial del

Lincoln *Ford* Fordson

AUTOS - CAMIONES - TRACTORES

Stock de piezas de recambio.

Carga de acumuladores.

Gasolina, aceites y grasas.

Membrillo, 11

Teléfono 127

VILLANUEVA Y GELTRU

URALITA, S. A.

Xapa ondulada Canaleta - Xapa per a revestiments i sostres -
Dipòsits - Tubs - Xemenèies - Canalons - Cartró cuiro - Reves-
timents decoratius DEKOR, etc., etc.

• • •

Tubs d'amiant aglutinat per a conduccions d'aigües
potables i marines - Instal·lacions de Gas, Aire i Va-
por - Protecció de Cables elèctrics i telefònics - Con-
ducció de productes industrials i agrícoles (Benzines,
olis vegetals i minerals, vins, etc.) - Instal·lacions de
Clavegueres, Drenatge i Rec de Camps - Salts d'aigua
per a producció de Força motriu - Pous Artesians.

Agència - Dipòsit per a la comarca:

Magatzems de J. PUIG BENASACH

Forn del Vidre, 5 - Telèfon 147

VILANOVA I GELTRÚ